

**Prezydent Miasta
Stargard**

I N F O R M A C J A

**O REALIZACJI
MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH,
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII I PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE W ROKU 2023**

marzec 2024

WPROWADZENIE

Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2025, realizowany w 2023 r. w Stargardzie, został zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, a także art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej przyjęty przez Radę Miejską w Stargardzie uchwałą Nr XXXVIII/4054/2022 z dnia 29 marca 2022 r.

Program jest wieloletni natomiast działania podejmowane w ramach realizacji niniejszego Programu są corocznie określone w formie **Harmonogramu jego realizacji**.

Ww. Harmonogram na 2023 r. został przyjęty przez Radę Miejską w Stargardzie uchwałą Nr XLVII/475/2022 z dnia 21 grudnia 2022 r.

Zadania wynikające z Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2025 są zadaniami własnymi gminy i są wymienione w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zadania te obejmują w szczególności:

- 1) podejmowanie działań interwencyjnych oraz zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w tym w szczególności tym, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową oraz dążenie do stworzenia i rozwijania systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemu narkomanii,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dotyczących zakazu reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej,
- 7) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej.

Większość działań podejmowanych w 2023 r. w ramach realizacji ww. zadań to działania kontynuowane z lat ubiegłych, ale jednocześnie modyfikowane zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności oraz zgodnie z przyjętymi strategicznymi kierunkami.

Ponadto są one kompatybilne z zadaniami dot. wspierania rodziny określonymi w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz z zadaniami z zakresu zdrowia publicznego określonymi w ustawie z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

1. W zakresie realizacji zadania: podejmowanie działań interwencyjnych oraz zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem podjęto niżej wymienione działania.

- 1.1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła postępowania wyjaśniające w sprawach osób, co do których zaistniało podejrzenie, że w związku z nadużywaniem napojów alkoholowych powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.
- Wnioski o podjęcie przez Komisję ww. postępowań wpływały najczęściej od osób fizycznych, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie, członków grup roboczych diagnostyczno-pomocowych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny, Prokuraturę Rejonową w Stargardzie.
- W przypadku uprawdopodobnienia nadużywania alkoholu przez osobę, której dotyczyło postępowanie, Komisja za główny cel stawiała sobie zmotywowanie jej do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego. Odmowa skutkowała skierowaniem osoby na badanie do biegłych (lekarza psychiatry i psychologa) celem rozpoznania, czy jest ona uzależniona od alkoholu. Jednocześnie, gdy zaistniała potrzeba, jeden z członków Komisji przeprowadzał wywiad. Stwierdzenie występowania zespołu zależności alkoholowej z jednoczesnym podtrzymywaniem odmowy dobrowolnego podjęcia leczenia skutkowało skierowaniem wniosku do sądu o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Podstawowe dane za 2023 r.:

Liczba prowadzonych spraw przez Komisję w 2023 r. w tym:	247
- liczba postępowań wszczętych przez Komisję w 2023 r.,	116
- liczba postępowań kontynuowanych z lat poprzednich.	131
Liczba osób skierowanych na badanie do biegłych celem wydania opinii w sprawie uzależnienia od alkoholu (dotyczy postępowań wszczętych w 2023 r. i kontynuowanych z lat ubiegłych).	45
Liczba wniosków skierowanych do sądu o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu (dotyczy postępowań wszczętych w 2023 r. i kontynuowanych z lat ubiegłych).	22
Liczba spraw umorzonych przez Komisję w 2023 r. (np. z powodu wycofania wniosku przez osobę zgłaszającą, nie stwierdzenia ZZA, nie uczestniczenia osób zainteresowanych i członków rodziny w postępowaniu prowadzonym przez Komisję).	127
Liczba posiedzeń Komisji w 2023 r.	54

Koszt realizacji zadania wyniósł **253.275,87 zł.**

1.2. Przychodnia Terapii w Stargardzie od marca 2023 r. prowadziła na zlecenie Miasta punkt pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych będących mieszkańcami Stargardu, realizując działania skierowane do:

- dorosłych osób uzależnionych od alkoholu, w tym także osób uzależnionych stosujących przemoc,
- dorosłych osób współuzależnionych, w tym także osób współuzależnionych doświadczających przemocy.

Realizacją ww. programów zajmowali się: certyfikowany specjalista terapii uzależnień, instruktor terapii uzależnień oraz lekarz psychiatra (od marca do sierpnia) i psycholog (od września do grudnia).

W 2023 r. od marca do grudnia z działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych w Przychodni skorzystały 142 osoby, w tym 39 osób z głównym rozpoznaniem współuzależnienia i 103 osoby z głównym rozpoznaniem uzależnienia.

Z budżetu Miasta wydano na ww. cel kwotę **100.000 zł.**

1.3. Stowarzyszenie MONAR od stycznia 2023 r. prowadziło na zlecenie Miasta Punkt profilaktyczno-konsultacyjny dla osób używających substancji psychoaktywnych oraz z zaburzeniami behawioralnymi i ich rodzin, prowadząc działania skierowane do osób:

- z problemem narkotykowym, tj. eksperymentujących z narkotykami, nadużywających narkotyków oraz uzależnionych od narkotyków,
- uzależnionych utrzymujących abstynencję od substancji psychoaktywnych,
- współuzależnionych, tj. rodziców, rodzeństwa, partnerów i innych pozostających w bliskich relacjach z osobami używającymi narkotyków,
- z zaburzeniami behawioralnymi,
- bliskich, tj. rodziców, rodzeństwa, partnerów i innych pozostających w bliskich relacjach z osobami z zaburzeniami behawioralnymi.

Ww. działania realizowali:

- certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, posiadający certyfikat Candis,
- certyfikowany specjalista terapii uzależnień.

W 2023 r. z ww. działań skorzystało łącznie 251 osób, w tym 103 osoby z zaburzeniami behawioralnymi oraz ich osoby bliskie, przy czym jedna osoba mogła uczestniczyć w kilku działaniach.

Metoda pracy z klientem	Liczba uczestników	Liczba godzin
Poradnictwo	138	168
Interwencja kryzysowa	31	40
Konsultacje specjalistyczne	104	95
Rozmowa motywująca	65	105
Terapia indywidualna	12	90
Wsparcie procesu readaptacji	9	40
Razem	359	538

Ponadto Stowarzyszenie MONAR zrealizowało 120 godzin terapii candis sfinansowanej ze środków pozyskanych z Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na działania skierowane do osób problemowo używających konopi oraz ich rodzin i bliskich.

Koszt realizacji zadania wyniósł **60.000 zł.**

1.4. Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta "ALA" stwarzało środowisko alternatywne dla abstynentów, osób uzależnionych i ich rodzin oraz promowało zdrowy styl życia, dając możliwość uczestnictwa mieszkańcom miasta w przedsięwzięciach edukacyjnych, integracyjnych, profilaktycznych, a w szczególności w grupach samopomocowych, których celem jest pomoc osobom dotkniętym różnego rodzaju problemami alkoholowymi, m.in. w: Grupie Wsparcia, grupie „AA”, grupie „Al-Anon”. Łącznie ze spotkań w grupach samopomocowych oraz działań edukacyjnych, integracyjnych i profilaktycznych skorzystało 385 uczestników, przy czym jedna osoba mogła uczestniczyć w kilku spotkaniach grup. Przed spotkaniami grup realizowane było poradnictwo indywidualne prowadzone przez terapeutę uzależnień. Łącznie w 2023 r. udzielono 562 porady dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Ponadto Stowarzyszenie prowadziło Klub Abstynenta, w ramach którego:

- 1) prowadziło ogólnodostępną bibliotekę i czytelnię, umożliwiającą zapoznanie się z materiałami specjalistycznymi i edukacyjnymi dotyczącymi problematyki alkoholowej (książki, broszury, specjalistyczną prasę),
- 2) prowadziło punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym, w ramach którego przekazywano osobom, które się do niego zgłaszały, podstawowe informacje na temat problemu alkoholowego oraz przedstawiano ofertę pomocy grup samopomocowych,
- 3) promowało abstynencję wśród mieszkańców Miasta, integrowało środowisko abstynenckie oraz prowadziło edukację na temat problemów alkoholowych w ramach Złazu Pieczonego Ziemniaka,
- 4) promowało trzeźwy styl życia poprzez organizację rajdu rowerowego,
- 5) prowadziło działalność edukacyjną z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wśród dzieci i młodzieży przychodzącej do Klubu Abstynenta, w ramach np. spotkania Mikołajkowego.

Ponadto Stowarzyszenie zorganizowało obóz terapeutyczny dla 12 uczestników grupy wsparcia, którzy mieli możliwość przebywania przez 5 dni w miejscowości górskiej Kowary, gdzie uczyli się spędzania czasu wolnego w trzeźwości jako alternatywnej umiejętności społecznej w stosunku do zachowań destrukcyjnych. Podczas obozu przeprowadzono 24 godziny terapii grupowej, której rezultatem było poszerzenie wiedzy uczestników na temat uzależnienia i problemu przemocy w rodzinie. Cały program wzbogacony był wędrownkami górskimi.

Obóz był prowadzony przez certyfikowanego specjalistę terapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień.

Koszt realizacji zadania w 2023 r. wyniósł **112.000 zł.**

1.5. W 2023 r. w ramach porozumienia z Gminą – Miasto Szczecin, za pośrednictwem Szczecińskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Szczecinie, wspierano realizację programu edukacyjno – motywacyjnego dla osób nietrzeźwych z terenu Gminy - Miasta Stargard. Szczecińskie Centrum Profilaktyki Uzależnień – Dział Pomoc, Osobom Nietrzeźwym – izba wytrzeźwień w 2023 r. przyjęło 114 osób z terenu naszego miasta. Z każdą z tych osób prowadzone były rozmowy mające na celu uświadomienie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu oraz zmotywowanie do skorzystania z oferty instytucji i organizacji znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego zajmujących się wsparciem, leczeniem i problemami osób uzależnionych od alkoholu.

Na ww. cel przekazano dotację w wysokości 39.675 zł.

2. **W zakresie realizacji zadania: udzielanie rodzinom, w szczególności tym, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie oraz dążenie do stworzenia i rozwijania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie podjęto niżej wymienione działania.**
 - 2.1. Na terenie Miasta Stargard w 2023 r. funkcjonowały cztery placówki wsparcia dziennego prowadzone przez Chorągiew Zachodniopomorską ZHP Hufiec Stargard oraz Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie. Ogółem ze wsparcia udzielanego przez te placówki skorzystało 178 dzieci:
 - 1) Harcerska Świetlica Środowiskowa „TRZEPAK” prowadzona przez Chorągiew Zachodniopomorską ZHP Hufiec Stargard, realizowała zajęcia w formie podwórkowej (Rynek Staromiejski 1 i Mieszka I 1-go). Adresatami zadania były w szczególności dzieci i młodzież z rodzin z problemami alkoholowymi, narkomanią, zagrożone przemocą i wykluczeniem społecznym. Łączna liczba dzieci korzystających ze wsparcia placówki w okresie od stycznia do grudnia 2023 r. wynosiła 130 dzieci. Zajęcia w świetlicy prowadzone były metodą harcerską, to znaczy, że dzieci niezrzeszone w grupie harcerskiej mogły wspólnie z nimi brać udział w przedsięwzięciach typowo harcerskich, tj. zbiórkach zuchowych, harcerskich.

Ponadto zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej „TRZEPAK” prowadzone były poprzez zabawy edukacyjne i terapeutyczne. Placówka zapewniała uczestnikom opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe oraz umożliwiały rozwój zainteresowań poprzez prowadzenie zajęć plastyczno-technicznych oraz ruchowych. Prowadzone były również zajęcia animacyjne, socjoterapeutyczne i arteterapeutyczne oraz zajęcia z edukacji w zakresie profilaktyki uzależnień dla dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.

Dzieci poznawały swoje słabe i mocne strony, doskonaliły umiejętność komunikowania się między sobą gestem i mimiką, rozwijały umiejętności dostrzegania perspektywy drugiego człowieka. Wzmacniały poczucie własnej wartości, bezpieczeństwa, zaufania i akceptacji. Podczas zajęć wspierano rozwój społeczno-emocjonalny dzieci, wskazywano na zasady zdrowego stylu życia oraz niwelowano zachowania niepożądane. Zajęcia pozwalały ćwiczyć i poznawać nowe strategie radzenia sobie w sytuacjach stresogennych, takich jak konflikty, porażki. Dzieci brały udział w wielu charytatywnych inicjatywach i w sposób kreatywny spędzały czas wolny.

Koszt realizacji zadania wyniósł 15.000 zł.

- 2) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie prowadziło jedną placówkę wsparcia dziennego w formie podwórkowej (ul. R. Traugutta 16/1) oraz dwie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (ul. 11-go Listopada 22 i ul. M. Konopnickiej 1).

Placówki działały we wszystkie dni robocze, co najmniej 3 godziny dziennie, w godzinach dostosowanych do potrzeb uczestników oraz rodziców/opiekunów. Placówki prowadziły zajęcia opiekuńczo-wychowawcze oraz animacyjne. Adresatami zadania były w szczególności dzieci i młodzież z rodzin z problemami alkoholowymi,

narkomanią, zagrożonych przemocą i wykluczeniem społecznym, umieszczeniem w pieczy zastępczej. Liczba dzieci uczęszczających do placówki w okresie od stycznia do grudnia 2023 r. wynosiła **48 dzieci**, w tym przy:

- ul. Romualda Traugutta **18 dzieci**: 6 dziewcząt i 12 chłopców,
- ul. 11-go Listopada **15 dzieci**: 11 dziewcząt i 4 chłopców,
- ul. Marii Konopnickiej **15 dzieci**: 7 dziewcząt i 8 chłopców.

Dzieci uczęszczające do placówek najczęściej charakteryzują takie zachowania jak łamanie norm i zasad, agresja słowna i fizyczna, niepowodzenia szkolne oraz wycofywanie się z kontaktów społecznych, co zmierza do zamykania się w sobie. W ramach pracy placówek wsparcia dziennego podejmowane były działania mające na celu monitorowanie efektów edukacyjnych dzieci, wyrównywanie braków i nadrabianie zaległości dydaktycznych u dzieci. Uczestnictwo w zajęciach umożliwiło dzieciom podniesienie ich poczucia własnej wartości i samooceny, a tym samym wiary we własne siły i możliwości. Uczestnicy placówek poznali konstruktywne sposoby odreagowania napięć związanych z trudnymi sytuacjami w rodzinie, czy w środowisku szkolnym. Działania opiekuńczo-wychowawcze podejmowane w placówkach miały również na celu wspieranie całej rodziny w szczególności poprzez prowadzenie indywidualnych rozmów z rodzicami, podczas których oferowano pomoc oraz informowano rodziców o rozwoju i postępach dzieci. Dzieci chętnie korzystały z organizowanych zajęć gastronomicznych, tanecznych, sportowych, plastycznych, technicznych, strzeleckich, profilaktycznych i rajdów pieszych. Organizowano szereg wycieczek, podczas których zwiedzano zabytki w mieście i jednostki wojskowe. Współpracowano również z placówkami oświatowymi.

Koszt realizacji zadania wyniósł **100.000 zł**.

- 2.2. Osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w szczególności kobietom i kobietom z dziećmi, pozbawionym schronienia będącym w sytuacji kryzysowej, w wyniku zagrożenia bezpieczeństwa zdrowia, a niekiedy życia, które nie mogły przebywać w swoich mieszkaniach, zapewniono możliwość skorzystania z miejsc noclegowych w Gminnym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet lub kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia i jednocześnie szerokie wsparcie psychologiczno-terapeutyczne. Miasto zleciło prowadzenie Ośrodka Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej, natomiast bezpośrednim realizatorem zadania było Centrum Socjalne Caritas. W 2023 r. w Gminnym ośrodku wsparcia udzielono schronienia 47 osobom. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie wydał 47 skierowań dla 31 kobiet i 16 dzieci pozbawionych schronienia (w tym jedna rodzina, tj. kobieta z 2 dziećmi to rodzina ukraińska posiadająca status UKR).

Pomoc osobom, które korzystały z ww. miejsc obejmowała:

- udzielenie schronienia całodobowo we wszystkie dni tygodnia,
- wyżywienie – 3 posiłki dziennie, w tym jeden gorący (dla dzieci 4 posiłki),
- dostarczanie środków czystości i higieny osobistej,
- doraźną pomoc rzeczową (np. w postaci ubrań, środków czystości),
- instrukcje jak postępować w sytuacjach niebezpiecznych w kontakcie z agresorem,
- pomoc w formie sporządzania pism urzędowych,
- pomoc w dotarciu do właściwych instytucji i poradni,
- pomoc w uzyskaniu przysługujących świadczeń i regulacji sytuacji społeczno-prawnej,

- objęcie dzieci opieką z elementami socjoterapii,
- wsparcie matek w procesie wychowania dzieci,
- wsparcie terapeutyczne, socjalne, diagnozę terapeutyczną i udział w zajęciach indywidualnych bądź grupowych,
- aktywizację zawodową poprzez uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej,
- podnoszenie umiejętności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego poprzez tzw. zajęcia reedukacyjne – uczestnictwo w pracach na rzecz Ośrodka (sprzątanie, przygotowywanie posiłków).

Koszt realizacji zadania wyniósł 503.800 zł. (w tym z ogólnego budżetu 183.700 zł)

3. W zakresie realizacji zadania: prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych podjęto niżej wymienione działania.

- 3.1. W 2023 r. w stargardzkich szkołach realizowane były programy z zakresu uzależnień „Spójrz inaczej” oraz „Spójrz inaczej na agresję”.
- Program zajęć wychowawczo-profilaktycznych „Spójrz inaczej” to propozycja systematycznej pracy dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych. Program jest podzielony na dwie części, tj. pierwsza część dla klas I-III i druga część dla klas IV-VIII. Teoretyczną podstawą oddziaływań jest psychologia humanistyczna. Program został sprawdzony w warunkach polskich szkół, dając dobre efekty wychowawcze i profilaktyczne. Celem programu zajęć wychowawczo-profilaktycznych „Spójrz inaczej” jest wywarcie wpływu na dziecko, aby radziło sobie lepiej, bez nadmiernego napięcia z rozwiązywaniem problemów, których dostarcza mu życie, aby rozumiało siebie, umiało współżyć z innymi i potrafiło również w samym sobie znajdować oparcie w trudnych sytuacjach. Zakładając, że jednym z podstawowych źródeł uzależnień jest zła adaptacja do ról i warunków życiowych, profilaktyka uzależnień powinna koncentrować się na kształtowaniu osobowości dziecka od najmłodszych lat pobytu dziecka w szkole, wspieraniu jego rozwoju zarówno przez treści programowe, jak również osobisty kontakt z nauczycielem. Natomiast program „Spójrz inaczej na agresję” to autorski program profilaktyczny autorów programu „Spójrz Inaczej” będący poszerzeniem jego treści o problematykę edukacji profilaktycznej w zakresie zapobiegania agresji i przemocy wśród młodzieży. Przeznaczony jest do realizacji z klasami/grupami uczniów w wieku 12-15 lat (klasy VI-VIII szkoły podstawowej). Program jest ukierunkowany na wspieranie dzieci w środowisku szkolnym, które w tym okresie rozwojowym staje się naturalnym miejscem rozwijania umiejętności psychospołecznych. Akcentuje się w nim znaczenie empatii i pomagania innym oraz wprowadzania norm zachowania wykluczających agresję. Głównym celem programu „Spójrz inaczej na agresję” jest pogłębienie wiedzy i refleksji na temat złości, agresji i przemocy oraz uczenie się konstruktywnych sposobów reagowania. Ponadto zapobieganie zachowaniom ryzykownym i destrukcyjnym w wieku szkolnym, poprzez rozwijanie kluczowych umiejętności psychospołecznych dla tego okresu rozwojowego i kształtowanie prawidłowych relacji z rówieśnikami.
- Niniejsze programy realizowane są w stargardzkich szkołach podstawowych przez przeszkolonych nauczycieli będących wychowawcami klas.

Liczbę uczestników programu w 2023 r. przedstawia poniższa tabela:

Rok kalendarzowy	Rok szkolny	Liczba osób objętych
I półrocze 2022 r.	II półrocze 2022/2023	Szkoły Podstawowe: klasy I - 770 klasy II - 696 klasy III - 713 klasy IV - 740 klasy V - 726 klasy VI - 629 klasy VII - 414 klasy VIII - 996
II półrocze 2023 r.	I półrocze 2023/2024	Szkoły Podstawowe: klasy I - 745 klasy II - 768 klasy III - 710 klasy IV - 712 klasy V - 739 klasy VI - 705 klasy VII - 631 klasy VIII - 405

3.2. W ramach zapewnienia innych działań związanych z profilaktyką w 2023 r. dofinansowano działania podejmowane przez:

- 1) Stowarzyszenie „Potrzebny Dom” pt.: „Organizacja ferii zimowych dla dzieci i młodzieży z miasta Stargard”, w ramach których zorganizowano wypoczynek dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych podczas ferii zimowych tj. od 13 lutego do 24 lutego 2023 r. Zrealizowano łącznie 160 godzin zajęć, w ramach, których zorganizowano gry i zajęcia świetlicowe, zajęcia sportowo-rekreacyjne, konkursy tematyczne oraz wycieczki. Wyżej wymienionymi działaniami objęto około 70 dzieci w wieku od 7 do 15 lat;
- 2) Stowarzyszenie „Potrzebny Dom” pt.: „Organizacja półkolonii letnich i zajęć edukacyjnych jako alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z miasta Stargard”, w ramach których zorganizowano wypoczynek dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych podczas wakacji tj. od lipca do sierpnia 2023 r. Zrealizowano łącznie 240 godzin zajęć, w ramach których zorganizowano zajęcia sportowo-rekreacyjne, świetlicowe, edukacyjno-przyrodnicze oraz wycieczki. Niniejszymi działaniami objęto 105 dzieci w wieku od 7 do 15 lat.
Ponadto w ramach niniejszego zadania Stowarzyszenie „Potrzebny Dom” zrealizowało 48 godzin zajęć wyrównawczych oraz zajęć zapewniających alternatywne formy spędzania czasu wolnego dla 30 dzieci;
- 3) Stowarzyszenie „Zawsze Pozytywni” od stycznia do marca 2023 r. realizowało zadanie pt.: „Jestem wystarczający”, którego głównym celem było podniesienie świadomości społecznej w obszarze profilaktyki uzależnień, przemocy w rodzinie oraz poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży w rodzinie i społeczności lokalnej.

Koszt realizacji ww. zadania wyniósł: **68.482,20 zł.**

3.3. W ramach podejmowania wraz z innymi podmiotami przedsięwzięć mających na celu promocję zdrowego stylu życia i edukację społeczną dofinansowano działania podejmowane przez:

- 1) Komendę Powiatową Policji w Stargardzie w 2023 r., która realizowała działania profilaktyczno-edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży. Celem tego przedsięwzięcia było przede wszystkim podniesienie świadomości dzieci i młodzieży w zakresie skutków prawnych oraz zdrowotnych wynikających z uzależnienia od alkoholu i narkotyków;
- 2) Stowarzyszenie „Potrzebny Dom” zorganizowało zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Stargard mające na celu promocję zdrowego stylu życia i edukację społeczną;
- 3) Stowarzyszenie OMNE Verbum zrealizowało w obszarze profilaktyki uzależnień projekt pn. „LATO z COACHEM. Jak projektować przyszłość bez złych nawyków?”.

Koszt realizacji ww. zadania w 2023 r. wyniósł: **23.362,24 zł**

4. W zakresie realizacji zadania: wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemu narkomanii oraz problemu przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie podjęto niżej wymienione działania.

4.1. W 2023 r. Miasto Stargard zleciło Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej zadanie polegające na: „Prowadzeniu działań mających na celu rozwiązywanie problemu bezdomności, w tym w szczególności osób uzależnionych”. W ramach tego zadania:

- a) zapewniono schronienie 49 osobom,
- b) w schronisku przeprowadzone były zajęcia:
 - grupy edukacyjno-motywacyjnej animowanej przez terapeutę uzależnień, który przyjmował 2 razy w miesiącu i wypracował 66 godzin w formie zajęć grupowych oraz indywidualnych. W zajęciach grupowych uczestniczyło 10 mężczyzn, w indywidualnych również 10 mężczyzn,
 - grupy „społeczność” prowadzone przez terapeutę, który przyjmował 2 razy w miesiącu i wypracował 42 godziny. W zajęciach uczestniczyło 37 mężczyzn,
 - spotkanie edukacyjne na temat „Choroba czy brak silnej woli” prowadzone przez stowarzyszenie Klub Abstynenta „Ała”. W spotkaniu wzięło udział 19 mężczyzn,
 - warsztaty w ramach projektu „Puk, Puk! Jesteśmy tu” realizowanego przez Stowarzyszenie Oficyna – udział w zajęciach wzięło 23 mężczyzn,
- c) sprawowana była opieka zdrowotna przez pielęgniarkę pracującą w schronisku średnio 6 godzin w miesiącu – łącznie 72 godziny. Pomoc w sytuacjach nagłych została udzielona dla 7 mieszkańców schroniska, 7 osób zostało zarejestrowanych do lekarza pierwszego kontaktu oraz 2 osoby do lekarza specjalisty,
- d) zrealizowano Plan Działań Aktywizacyjnych, z którego skorzystało 34 mężczyzn oraz Indywidualny Plan Wychodzenia z Bezdomności, z którego skorzystało 56 mężczyzn;
- e) 7 mężczyzn podjęło aktywność zawodową w Centrum Integracji Społecznej, 2 osoby podjęły zatrudnienie, 1 osoba podjęła prace społecznie-użyteczne, 1 osoba zamieszkała w mieszkaniu wspomaganym i 1 osoba została wytypowana do zamieszkania w mieszkaniu wspomaganym,

- f) prowadzone były sesje indywidualne przez psychologa z mieszkańcami schroniska.
Z pomocy skorzystało 21 mężczyzn,
- g) zatrudniono 2 opiekunów w 2 mieszkaniach wspomaganych, w których mieszkało 8 osób, 2 mężczyzn się usamodzielnili – otrzymali lokale mieszkalne z STBS,
- h) zatrudniono 2 streetworkerów, którzy pracowali na ulicach Miasta po 6 godzin dziennie od poniedziałku do piątku. Spotykali się oni z osobami bezdomnymi w miejscach niemieszkalnych. Motywowali osoby bezdomne, często uzależnione, do zmiany sposobu życia, do zamieszkania w schronisku, gminnym ośrodku wsparcia bądź nocowania w ogrzewalni lub noclegowni. Byli w stałym kontakcie z 53 osobami bezdomnymi,
- i) funkcjonowała noclegownia, której celem było nie tylko zapewnienie noclegu osobom bezdomnym, ale także motywowanie ich do podjęcia leczenia oraz informowanie o możliwości skorzystania z pomocy w instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom będących w kryzysie znajdujących się na terenie Stargardu - z noclegu skorzystały 153 osoby, w tym: 129 mężczyzn i 24 kobiety.
Noclegownia funkcjonowała od 1 stycznia do 31 marca oraz od 1 października do 31 grudnia w godzinach od 18:00 do 8:00 natomiast od 1 kwietnia do 30 września w godzinach od 19:00 do 7:00,
- j) W okresie jesienno-zimowym funkcjonowała ogrzewalnia, której celem było nie tylko zapewnienie schronienia osobom będących pod wpływem alkoholu, ale także motywowanie ich do podjęcia leczenia oraz informowanie o możliwości skorzystania z pomocy w instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom będących w kryzysie znajdujących się na terenie Stargardu - z usług ogrzewalni skorzystało 112 osób, w tym: 95 mężczyzn i 17 kobiet,
- k) zapewniono funkcjonowanie łaźni raz w tygodniu, z której skorzystało 55 osób, ponadto 55 osób wymieniło zabrudzoną odzież.

Koszt realizacji ww. zadania w 2023 r. wyniósł: **734.800 zł** (w tym z ogólnego budżetu **267.900 zł**)

4.2. W 2023 r. w stargardzkich szkołach zorganizowano szkolenie:

- 1) „Spójrz Inaczej”, uzupełniająca wiedzę z zakresu realizacji programu „Spójrz Inaczej”, w ramach którego przeszkolono 34 nauczycieli, będących wychowawcami,
- 2) „Spójrz Inaczej na agresję”, które jest kontynuacją programu wychowawczo-profilaktycznego „Spójrz inaczej”, w ramach którego przeszkolono 12 nauczycieli, będących wychowawcami.

Wyżej wymienione programy, rekomendowane są przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Systematyczne szkolenie pozwala na realizację powyższych programów na wszystkich poziomach klas w stargardzkich szkołach. Program „Spójrz Inaczej” realizowany jest w stargardzkich szkołach od 2014 r. przez przeszkolonych nauczycieli będących wychowawcami klas.

Koszt niniejszych szkoleń wyniósł: **28.109,56 zł**.

5. **W ramach realizacji zadania: podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dotyczących zakazu reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego podjęto niżej wymienione działania.**
- 5.1. Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dokonywali kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przez sprzedawców i właścicieli przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Członkowie Komisji przeprowadzili w 2023 r. łącznie 16 kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
- 5.2. Komisja opiniowała wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem zgodności lokalizacji punktów ubiegających się o niniejsze zezwolenie z obowiązującymi przepisami. W 2023 r. Komisja wydała 53 pozytywne opinie.
6. **W ramach realizacji zadania: wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej podjęto niżej wymienione działania.**

Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej prowadziło w 2023 r. Centrum Integracji Społecznej dla osób wykluczonych społecznie, w ramach którego funkcjonowały dwie grupy:

- 1) opiekunek osób zależnych realizująca usługi opiekuńcze na rzecz mieszkańców,
 - 2) remontowo-porządkową świadcząca głównie usługi w zakresie sprzątnia.
- W 2023 r. łącznie w działaniach CIS-u brało udział 69 uczestników (w tym 12 osób z edycji 2021 r., 23 osoby z edycji 2022 r. i 34 osoby z edycji 2023 r.) z tego:
- 12 osób ukończyło zajęcia,
 - 17 osób zrezygnowało z udziału w programie CIS-u,
 - 11 osób zostało wykluczonych z programu CIS-u z powodu nieobecności,
 - 4 osoby nie ukończyły okresu próbnego w programie CIS-u z powodu nieobecności,
 - 25 osób kontynuuje uczestnictwo w programie w 2024 r.
- Działania podjęte w ramach reintegracji zawodowej i społecznej w 2023 r. to:
- zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego,
 - zajęcia terapeutyczne,
 - zajęcia prowadzone z pracownikiem socjalnym,
 - kurs obsługi komputera.

Zajęcia miały na celu zmianę postawy w stosunku do siebie i do otoczenia. Poprzez aktywną pracę warsztatową, beneficjenci stali się bardziej komunikatywni, wrażliwi, otwarci, nabyli umiejętności związane z poruszaniem się na rynku pracy. Uczestnicy zdobyli wiedzę, gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Po zakończeniu programu reintegracji społeczno-zawodowej 17 osób podjęło zatrudnienie.

Na działalność CIS-u przekazano kwotę **292.500 zł.**

- 7. W ramach realizacji zadania: pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej podjęto niżej wymienione działania.**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie w 2023 r. udzielił pomocy 33 rodzinom (39 osobom) z uwagi na występujący w nich problem alkoholowy, 10 rodzinom (13 osobom) z uwagi na problem narkotykowy i 25 rodzinom (75 osobom) z uwagi na problem przemocy w rodzinie. Osoby te korzystały z różnych form pomocy, w tym:

- świadczeń pomocy społecznej,
- świadczeń rodzinnych i wychowawczych,
- dodatków mieszkaniowych,
- dożywiania i innej pomocy rzeczowej.

Ponadto prowadzono poradnictwo specjalistyczne dla ww. osób w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne.

Zadanie nie jest finansowane ze środków pochodzących z dochodów własnych z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

II. PROGRAM „SZKOŁA, RODZINA, ŚRODOWISKO”.

W 2023 r. priorytetowym działaniem w zakresie profilaktyki była realizacja programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”. Idea tego programu to stworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania wolnego czasu, a ich rodzinom zapewnienie szerokiej pomocy psychologiczno-terapeutycznej. Edukacyjne programy profilaktyczne realizowane w szkołach, dają dzieciom odpowiednią wiedzę w zakresie problemu alkoholowego i umiejętność dokonywania odpowiednich wyborów. Natomiast działania podejmowane w ramach niniejszego programu dają możliwość realizowania tych wyborów i aktywnego spędzania czasu wolnego. Poza ww. celem program ten spełnia także jeszcze inną istotną rolę – daje wszystkim podmiotom, które zajmują się pomocą rodzinom pozostającym w kryzysie, możliwość interdyscyplinarnej pracy, co czyni ich pomoc bardziej efektywną, skuteczną i przede wszystkim szybszą.

W ramach programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko” w 2023 r. podejmowano następujące działania:

- 1) realizowano różnorodne zajęcia sportowe w okresie od lipca do grudnia 2023 r. dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Stargard mające na celu stworzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Dzieci miały możliwość uczestniczenia w zajęciach sportowych oferowanych przez stargardzkie kluby sportowe dostosowane do indywidualnych potrzeb dziecka. Zajęcia sportowe miały na celu zaopiekowanie się dzieckiem i zminimalizowanie braków wychowawczych objawiających się często agresywną postawą, znalezienie alternatywy spędzania czasu wolnego po szkole w atrakcyjny sposób, co w rezultacie miało doprowadzić do zmniejszenia skali społecznych zachowań uczniów, wandalizmu, przestępczości wśród dzieci i młodzieży. W okresie od lipca do grudnia 2023 r. odbyło się 3.638 godzin zajęć, w których brało udział 1.291 dzieci,
- 2) realizowano różnorodne zajęcia pozalekcyjne w II półroczu roku szkolnego 2022/2023 i w I półroczu roku szkolnego 2023/2024 w 11 szkołach podstawowych, w których funkcjonują powszechnie dostępne świetlice integrująco-wspierające „Promyk”. Dzieci miały możliwość uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych m.in. z gimnastyki korekcyjnej, terapii ręki, treningu umiejętności społecznych, sportowych czy też rozwijających przedmiotowe umiejętności i koła zainteresowań. W okresie od 13 marca do 17 czerwca 2023 r. zrealizowano łącznie 1.311 godzin zajęć, z których skorzystało 927 dzieci, natomiast w okresie od 16 października do 16 grudnia 2023 r. zrealizowano łącznie 866 godzin, z których skorzystało 986 dzieci,
- 3) Zespół Interdyscyplinarny zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy domowej, realizujący obowiązki wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w 2023 r. odbył 18 głównych posiedzeń. Do Zespołu wpłynęło 301 formularzy Procedury Niebieskie Karty, z czego 69 jako kolejne zdarzenie przemocy. Do pracy z rodzinami, których dotyczyły Niebieskie Karty, zgodnie z obowiązującą procedurą Zespół powołał 233 grupy robocze/diagnostyczno-pomocowe. Za obsługę techniczno-organizacyjną i finansową Zespołu odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,

- 4) funkcjonowało 5 Szkolnych Grup Konsultacyjnych (zespoły o charakterze operacyjnym, bezpośrednio zajmujące się pomocą rodzinom pozostającym w sytuacjach kryzysowych). W okresie od 13 marca do 17 czerwca 2023 r. odbyło się 13 spotkań Szkolnych Grup Konsultacyjnych, natomiast w okresie od 16 października do 16 grudnia 2023 r. odbyło się 11 spotkań, podczas których ich członkowie zajmowali się rozwiązywaniem problemów konkretnych rodzin, których dzieci uczęszczają do szkół z rejonu objętego opieką danej SGK,
- 5) „Szkoła dla Rodziców” – prowadzona w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Rolą szkoły jest podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców, zwłaszcza tych, którzy mają problemy w wykonywaniu swojej funkcji rodzicielskiej. Zajęcia prowadzone były metodą warsztatową. W 2023 r. zorganizowano 2 edycje programu. Warsztaty obejmowały 10 spotkań, z których każde trwało po 3 godziny. Do udziału w zajęciach zgłosiło się 38 osób, uczestnictwo rozpoczęły 24 osoby, natomiast zajęcia pozytywnie ukończyło 17 osób.
- 6) Zespół psychologów i terapeutów podejmujący działania skierowane do dzieci i ich rodziców – rodzin dotkniętych problemem przemocy i uzależnień, prowadził porady, konsultacje, diagnozę i terapię indywidualną oraz interwencję kryzysową. Udzielał poradnictwa osobom i rodzinom przejawiającym trudności dysfunkcyjne i wychowawcze. Zajmował się realizacją grupowych form pracy o charakterze edukacyjnym, terapeutycznym, profilaktycznym itp. Jednocześnie w ramach pracy Zespołu 6 psychologów oddelegowanych było do pracy w 10 stargardzkich szkołach, gdzie przeprowadzali oni konsultacje z uczniami, nauczycielami i rodzicami. W 2023 r. przeprowadzono łącznie 2159 konsultacji, które objęły 234 rodziny, 252 uczniów oraz 235 rodziców uczniów. Ponadto odbyło się 90 konsultacji z nauczycielami. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom dzieci, rodziców i pedagogów działania Zespołu były także dopasowane do zaobserwowanych i zdiagnozowanych potrzeb szkół. Za obsługę techniczno-organizacyjną Zespołu odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Na realizację ww. Programu wydatkowano kwotę **756.459,53 zł.**

III. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ UJĘTYCH W MIEJSKIM PROGRAMIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII I PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA ROK 2023.

Źródłem finansowania Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na rok 2023 były przede wszystkim dochody własne z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz inne dochody własne Miasta.

Plan wydatków: **2.726.840,35 zł**

Wykonanie wydatków: **2.635.864,62 zł**

Z up. PREZYDENTA MIASTA

Z-ca PREZYDENTA MIASTA